บทความวิจัย

ความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการให้บริการของศูนย์ความเป็นเลิศในการพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งหนึ่ง

Parents' Expectations towards the Services of an Early Childhood Development Excellent Center

แก้วกาญจน์ เสือรัมย์[1] อัจฉริยา วงษ์อินทร์จันทร์[1*] จุฬาภรณ์ ตั้งภักดี[1] นันท์นริน ทีฆวิวรรธน์[1]
Kaewkarn Sueram[1] Atchariya Wonginchan[1*] Juraporn Tangpukdee[1] Nunnarin Teekaviwath[1]
นิภา อังศุภากร[1] ชลิดา ธนัฐธีรกุล[2] ภวรรณตรี พลเยี่ยม[3] ประกายแก้ว ศิริพูล[3]
Nipa Angsupakorn[1] Chalida Thanattheerakul[2] Phawantree Ponyiem[3] Prakaikaew Siripoon[3]
วินัดดา ทองปลิว[4] บุษบา สุวรรณศรี[4] สุปราณี ปัญญาดา[4]
Vinadda Thongpliw[4] Busaba Suwannasri[4] Supranee Phanyada[4]

[1]ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น
[1]Assistant Professor, Faculty of Nursing, Khon Kaen University, Khon Kaen, Thailand.
[2]รองศาสตราจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น
[2]Associate Professor, Faculty of Nursing, Khon Kaen University, Khon Kaen, Thailand.
[3]อาจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น
[3]Lecturer, Faculty of Nursing, Khon Kaen University, Khon Kaen, Thailand.
[4]นักวิชาการ ศูนย์ความเป็นเลิศในการพัฒนาเด็กปฐมวัย คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น
[4]Academician, The Early Childhood Development Excellent Center, Faculty of Nursing, Khon Kaen University, Khon Kaen, Thailand.

*ผู้รับผิดชอบหลัก: watcha@kku.ac.th
*Corresponding author: watcha@kku.ac.th

Received 2 November 2023 • Revised 26 March 2024 • Accepted 11 April 2024

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์: *การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคาดหวังและความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะทั่วไปกับความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการให้บริการของศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัยความเป็นเลิศในการพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งหนึ่ง* ***วิธีการศึกษา:*** *เป็นการวิจัยเชิงพรรณนากลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ปกครอง จำนวน 83 คน ใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลส่วนบุคคล และความคาดหวังต่อการให้บริการของศูนย์ฯ มีค่าความสอดคล้องตรงตามวัตถุประสงค์ (IOC) ระหว่าง .67-1.00 และความเที่ยงค่าสัมประสิทธิ์ครอนบาคแอลฟาเท่ากับ .91 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบหาค่าสหสัมพันธ์แบบพอยน์ไบซีเรียล* ***ผลการศึกษา:*** *พบว่า กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิงร้อยละ 73.50 อายุเฉลี่ย 37.60 ปี (SD = 6.16) ครอบครัวอยู่กันเป็นคู่ร้อยละ 98.80 มีลูกจำนวน 1 คนมากที่สุดร้อยละ 65.10 และระยะเวลาเข้ารับบริการเฉลี่ย 10 เดือน (MD = 5.05) ความคาดหวังโดยรวมมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเท่ากับ 4.52 คะแนน และรายด้าน*

มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเช่นกัน ได้แก่ ด้านคุณภาพของเด็กปฐมวัย การดูแลของบุคลากร และการบริหารจัดการสถานที่ เท่ากับ 4.60, 4.51 และ 4.42 คะแนน นอกจากนี้จำนวนลูกและระยะเวลาเข้ารับบริการมีความสัมพันธ์เชิงลบกับความคาดหวังอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (r_{pb} = -.307, p < .01 และ r_{pb} = -.187, p < .01) ตามลำดับ ***สรุป:*** *ผู้เกี่ยวข้องควรตระหนักถึงปัจจัยเหล่านี้เพื่อส่งเสริมให้ศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัยสามารถให้บริการตามความคาดหวังของผู้มารับบริการเพื่อการดูแลสุขภาพและพัฒนาการเด็กปฐมวัยให้มีความพร้อมต่อการเจริญเติบโตที่สมบูรณ์*

คำสำคัญ: การดูแลสุขภาพ; ความคาดหวังของผู้ปกครอง; เด็กปฐมวัย; ศูนย์ความเป็นเลิศในการพัฒนาเด็กปฐมวัย

Abstract

Objective: *To study the parents' expectations, the association of demographic characteristics and parents' expectations towards the services of an Early Childhood Development Excellent Center (ECDC).* ***Methods:*** *A descriptive study with a sample 83 parents. A questionnaire was used for collecting demographic characteristics, and parents' expectations on services. The questionnaire had an Index of item-objective congruence (IOC) of .67-1.00. The Cronbach's alpha reliability coefficient for overall expectations = .91. Data were analyzed by using descriptive statistics, frequency, percentage, mean, mean deviation, standard deviation, and point biserial correlation coefficient.* ***Results:*** *The study showed that the sample were mothers 73.50%, mean age was 37.60 years (SD = 6.16). They have one child 85.50%, married 98.80%, and the mean duration of service was ten months (MD = 5.05). Overall expectations had a high mean score of 4.52 points. Each aspect had the mean score at a high level as well, including the quality of early childhood, care of personnel, and location management were 4.60, 4.51 and 4.42, respectively. Also, number of children and duration of service had a statistically significant negatively associated with parents' expectations (r_{pb} = -.307, p < .01 and r_{pb} = -.187, p < .01), respectively.* ***Conclusion:*** *number of children and longer duration of service were associated with the parent's expectations. Therefore, those involved should be aware of these factors in order to encourage Early Childhood Development Centers to provide services that meet parents' expectations. This is to take care of the health and development of early childhood children so that they are ready for complete growth.*

Keywords: early childhood; parents' expectations; health care; Early Childhood Development Center

ความสำคัญของปัญหา

เด็กปฐมวัยคือเด็กที่มีอายุตั้งแต่แรกเกิดถึง 6 ปี[1] เป็นช่วงวัยที่กำลังเจริญเติบโตทั้งด้านร่างกายและจิตใจเป็นอย่างมาก มีความอยากรู้อยากเห็นอยู่ตลอดเวลา ดังนั้นการส่งเสริมพัฒนาการทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาอย่างเหมาะสมตามช่วงวัยจึงมีความสำคัญ[2] แต่เนื่องจากเด็กยังไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้อย่างเต็มที่ จึงมีความจำเป็นอย่างมากที่ต้องได้รับการดูแลเอาใจใส่และได้รับการส่งเสริมพัฒนาการอย่างต่อเนื่อง ผู้ปกครองบางกลุ่มจึงให้การดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิดเพื่อการส่งเสริมพัฒนาการ[3] เพื่อให้เด็กเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ มีความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข[4] ด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้ปกครองบางส่วนที่ให้ความใส่ใจและมีความพร้อม จึงเลือกส่งลูกเข้ารับบริการในศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัยที่มีมาตรฐานสูงในการดูแลทั้งด้านสุขภาพและพัฒนาการ

ศูนย์การพัฒนาเด็กปฐมวัยมีหน้าที่ส่งเสริมให้บุคลากรหรือคุณครูพี่เลี้ยงทำบทบาทสำคัญที่ส่งผลต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการเล่นของเด็กปฐมวัยตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ซึ่งสอดคล้องกับมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยมีความมุ่งหมายใน

การพัฒนาให้เด็กปฐมวัยให้เป็นคนดี คนเก่ง มีความสุข มีพัฒนาการเหมาะสมตามวัย มีสุขภาพกายและจิตใจเข้มแข็งสมบูรณ์ มีลักษณะอันพึงประสงค์เป็นไปตามมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2560[5] และตามพระราชบัญญัติเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2562[6] ที่เน้นการพัฒนาทักษะชีวิตและปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นคนดี มีวินัยและสำนึกความเป็นไทย เนื่องจากการศึกษาของเด็กปฐมวัยเป็นรากฐานที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งก่อนที่เด็กกลุ่มนี้จะเลื่อนไปศึกษาในระดับที่สูงขึ้น ซึ่งเป็นไปตามแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ครั้งแรกฉบับที่ 7 จนมาถึงปัจจุบัน[7] ศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัยบางแห่งมีการดำเนินการส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการแบบองค์รวม ประกอบด้วย ด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา ยกตัวอย่างกรณีศูนย์ความเป็นเลิศในการพัฒนาเด็กปฐมวัย คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น (The Early Childhood Development Excellent Center, Faculty of Nursing, Khon Kaen University: ECDC) ดูแลเด็กปฐมวัยในช่วงสถานการณ์โรคโควิด 19 ด้วยการใช้การจัดการรายกรณีเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการประสานงานในการแก้ปัญหาร่วมกันกับบุคคลที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้คุณภาพการดูแลเด็กปฐมวัยทั้งด้านสุขภาพและการเรียนการสอนได้รับการส่งเสริมได้อย่างเหมาะสมกับช่วงวัย[8]

ศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัยโดยทั่วไปจะมีการจัดการให้บริการสำหรับเด็กตั้งแต่แรกเกิด ถึง 5 ปี ส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมพัฒนาการอย่างเป็นองค์รวมให้เหมาะสมตามวัย ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์และจิตใจ สังคมและสติปัญญา[9] กรณีศูนย์ความเป็นเลิศในการพัฒนาเด็กปฐมวัย คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่นมีชื่อเดิมคือศูนย์สาธิตการพัฒนาเด็ก ถือเป็นสถานที่ให้บริการในการดูแลเด็กและเตรียมความพร้อมของเด็กก่อนเข้าศึกษาในชั้นอนุบาลที่มีชื่อเสียงและได้รับความนิยมจากผู้ใช้บริการบริเวณใกล้เคียงอย่างมาก ซึ่งปัจจุบันมีโครงการขยายศูนย์ความเป็นเลิศฯ เพื่อรองรับการจัดสวัสดิการให้กับบุตรของบุคลากรมหาวิทยาลัยขอนแก่นและบุคคลภายนอกอย่างทั่วถึง การดำเนินการอยู่ภายใต้การดูแลของบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญทั้งด้านการส่งเสริมพัฒนาการและด้านสุขภาพ การจัดการศึกษาเป็นไปตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ พ.ศ. 2562 ศูนย์ความเป็นเลิศฯ ให้บริการรับเด็กเข้าเรียนตั้งแต่อายุ 1-4 ปี ข้อมูลประจำปีการศึกษา พ.ศ. 2564 เปิดให้บริการเด็กปฐมวัยเป็นจำนวนห้องเรียนทั้งหมด 10 ห้อง แบ่งออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่ ระดับเด็กกลางช่วงอายุตั้งแต่ 1-2 ปี จำนวน 1 ห้องเรียน ระดับเด็กโตมีช่วงอายุ 2-3 ปี จำนวน 6 ห้องเรียน และระดับเด็กเตรียมมีช่วงอายุ 3-4 ปี จำนวน 3 ห้องเรียน รวมเด็กปฐมวัยในปัจจุบันที่อยู่ภายใต้การดูแลจำนวนทั้งหมด 253 คน[8] ซึ่งถือเป็นศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัยที่มีมาตรฐานการให้บริการอยู่ในเกณฑ์ดีที่ผู้ปกครองให้ความสนใจในการนำลูกเข้ามาขอรับบริการเป็นจำนวนมากกว่าที่ศูนย์เปิดรองรับการให้บริการ

เมื่อผู้ปกครองนำลูกเข้ามารับบริการในศูนย์ความเป็นเลิศในการพัฒนาเด็กปฐมวัยที่มีมาตรฐานสูงอยู่ในเกณฑ์ดีและมีค่าใช้จ่ายสูง ความคาดหวังของผู้ปกครองจึงมากขึ้น ทั้งนี้ความคาดหวังของบุคคลใดมีต่อสิ่งใดย่อมแสดงออกด้วยการพูดและเขียน ซึ่งขึ้นอยู่กับภูมิหลังทางสังคม ประสบการณ์และสภาพแวดล้อมของบุคคลนั้น ๆ สิ่งที่ปรากฏ ได้แก่ มีความคาดหวังในความพยายามต่อการกระทำ ความคาดหวังในการกระทำต่อผลลัพธ์ และความคาดหวังในคุณค่าของผลลัพธ์หรือรางวัล[10] ทั้งนี้ซึ่งผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นอาจได้หรือไม่ได้ตามความคาดหวังของบุคคลที่มีความสามารถและมีโอกาสกระทำสิ่งนั้น หากพิจารณาอย่างเป็นระบบความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการให้บริการศูนย์ความเป็นเลิศในการพัฒนาเด็กปฐมวัย ผลลัพธ์โดยรวมที่ผู้ปกครองต้องการคือสุขภาพที่ดีของเด็กปฐมวัย[9] และมีการศึกษาที่ผ่านมาเกี่ยวกับการรับรู้พฤติกรรมไม่พึงประสงค์ในเด็กวัยก่อนเรียนและการแก้ของผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแห่งหนึ่งในจังหวัดขอนแก่น ปี พ.ศ. 2558 พบว่าพ่อแม่หรือผู้ดูแลเด็กมากกว่าร้อยละ 90 ตรวจพบพฤติกรรมอันไม่พึงประสงค์ของเด็กปฐมวัย เช่น การปฏิเสธอาหาร การเลือกกิน การฉี่รดที่นอน การดูดนิ้ว และการเล่นอวัยวะเพศตนเอง สามารถแก้ปัญหาได้ในระดับปานกลางด้วยวิธีการให้ความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับที่บ้าน โดยการสื่อสารกันระหว่างผู้ปกครองกับครูพี่เลี้ยงช่วงเวลารับ-ส่ง สื่อสารผ่านสมุดบันทึกประจำวัน และจัดกิจกรรมประชุมผู้ปกครองเป็นระยะ ๆ[11] และมีการศึกษาติดตามผล 7 ปี เกี่ยวกับความคาดหวังของผู้ปกครองในการศึกษาของบุตรหลานในประเทศฟินแลนด์ โดยการประเมินสิ่งที่สอดคล้องในขณะนั้นเกี่ยวกับความคาดหวังของผู้ปกครอง เช่น ระดับชั้นเรียนของลูกและช่วงเวลาในการติดตามผลการเรียนของลูก พบว่า ภายหลังสิ้นปีการศึกษาที่ 7 ความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังและการประเมินสิ่งที่สอดคล้องมีระดับความสัมพันธ์ที่มากขึ้นและมีความเหมือนกันมากขึ้นในกลุ่มผู้ปกครอง[12] ผลการศึกษาข้างต้นชี้ให้เห็นว่าเป็นปกติที่พ่อแม่หรือผู้ปกครองที่นำเด็กปฐมวัยเข้ามารับบริการในศูนย์ความเป็นเลิศในการพัฒนา

เด็กปฐมวัยที่มีระดับมาตรฐานที่ดี น่าจะมีความคาดหวังต่อการให้บริการที่มากตามไปด้วย[13]

มีการศึกษาสภาพปัจจุบันและความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่าผู้ปกครองมีความคิดเห็นต่อสภาพปัจจุบันของการศึกษาปฐมวัยอยู่ในระดับมาก ส่วนปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคาดหวังของการบริการในศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัย พบว่า เพศ อายุ และสถานภาพต่างกันของผู้ปกครอง มีความคาดหวังต่อการจัดการศึกษาปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไม่แตกต่างกัน แต่การศึกษาในจังหวัดอยุธยา พบว่า ผู้ปกครองที่มีอาชีพ รายได้ และระดับการศึกษาต่างกัน มีความคาดหวังต่อการจัดการศึกษาปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแตกต่างกัน[14,15] ทั้งนี้ปัจจัยที่ส่งผลต่อความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการบริการของศูนย์ความเป็นเลิศในการพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งหนึ่งในจังหวัดขอนแก่น อาจมีบริบทที่แตกต่างกันเนื่องจากเป็นการให้บริการเฉพาะกลุ่มผู้ปกครองที่ต้องจ่ายค่าบริการเป็นประจำเดือนในราคาที่ค่อนข้างสูง ตามแนวคิดของการให้บริการในบางสถานที่บริการสามารถยกระดับมาตรฐานการบริการที่มีคุณภาพสูงขึ้นด้วยการปรับปรุงการให้บริการตามความคาดหวังและความพึงพอใจที่มากขึ้นของผู้รับบริการ[16] ดังนั้นทีมผู้วิจัยจึงเชื่อว่าหากทราบถึงความคาดหวังของกลุ่มผู้ปกครองต่อการให้บริการของศูนย์ความเป็นเลิศในการพัฒนาเด็กปฐมวัย อาจส่งผลต่อการให้บริการได้ตามเกณฑ์มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ปี พ.ศ. 2562 ได้อย่างมีคุณภาพมากขึ้น ทั้งทางด้านการบริหารจัดการสถานที่ ด้านบุคลากรผู้ดูแล และด้านคุณภาพของเด็กปฐมวัย โดยเฉพาะกลุ่มผู้ปกครองที่มีจำนวนลูกน้อยคน ซึ่งปกติมีความต้องการได้รับการดูแลด้านจิตใจมาก และต้องการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจกับกระบวนการเรียนรู้และการดูแลสุขภาพของลูกมากขึ้น[17] ดังนั้นจึงมีความสำคัญที่จะศึกษาความคาดหวังของผู้ปกครองกลุ่มนี้ต่อการให้บริการของศูนย์ความเป็นเลิศในการพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งหนึ่ง

คำถามการวิจัย

1. ความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการให้บริการของศูนย์ความเป็นเลิศในการพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งหนึ่ง ซึ่งประกอบด้วย การบริหารจัดการสถานที่ ด้านการดูแลของบุคลากร และด้านคุณภาพของเด็กปฐมวัย อยู่ในระดับใด

2. ปัจจัยคุณลักษณะของผู้ปกครองอะไรมีความสัมพันธ์กับความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการให้บริการของศูนย์ความเป็นเลิศในการพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งหนึ่ง

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการให้บริการของศูนย์ความเป็นเลิศในการพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งหนึ่ง ซึ่งประกอบด้วย ด้านการบริหารจัดการสถานที่ ด้านการดูแลของบุคลากร และด้านคุณภาพของเด็กปฐมวัย

2. เพื่อศึกษาปัจจัยคุณลักษณะของผู้ปกครองที่มีความสัมพันธ์กับความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการให้บริการของศูนย์ความเป็นเลิศในการพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งหนึ่ง

รูปแบบการศึกษา

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยแนวคิดดังนี้

1. แนวคิดมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ พ.ศ. 2562 ประกอบด้วยมาตรฐาน 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย 2) ด้านการดูแลของบุคลากร และ 3) ด้านคุณภาพของเด็กปฐมวัย

2. แนวคิดความคาดหวังของวรูม หรือ expectation theory (VET theory) อธิบายได้ว่า บุคคลมีความคาดหวังต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดแล้วแสดงออกมาโดยการพูด การเขียน ซึ่งขึ้นอยู่กับภูมิหลังทางสังคม ประสบการณ์ และสภาพแวดล้อมของบุคคลนั้น ๆ ซึ่งผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นอาจได้หรือไม่ได้ตามความคาดหวังของบุคคลที่มีความสามารถและมีโอกาสกระทำสิ่งนั้น[10]

3. แนวคิดการศึกษาความสอดคล้องชั่วคราวของความคาดหวังของผู้ปกครอง ได้แก่ ระดับชั้นเรียนของลูก ช่วงเวลาในการติดตามผลการเรียนของลูก[12]

ดังนั้นกรอบแนวคิดความสัมพันธ์ระหว่างภูมิหลังทางสังคม หรือคุณลักษณะของกลุ่มผู้ปกครองที่มีลูกเข้ารับบริการที่ศูนย์ความเป็นเลิศในการพัฒนาเด็กปฐมวัยกับความคาดหวังของพวกเขา สามารถเขียนได้ดังภาพ 1

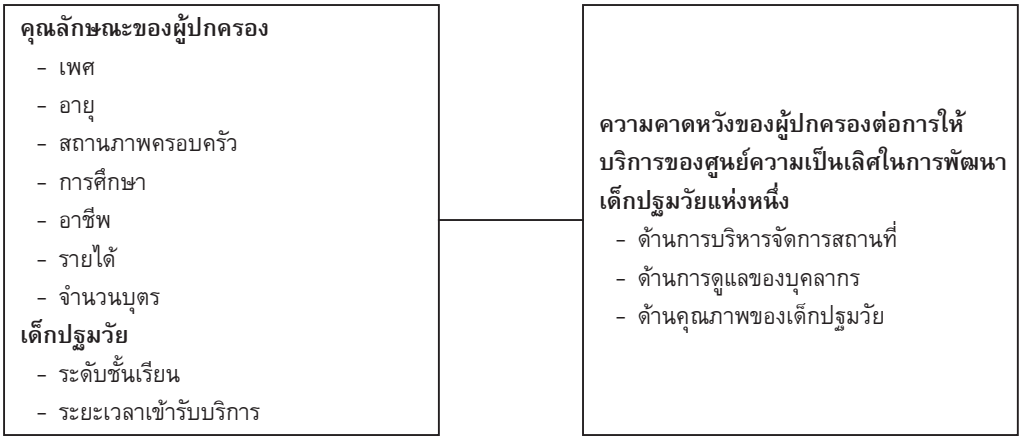

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) เพื่อศึกษาความคาดหวังของผู้ปกครองต่อบริการศูนย์ความเป็นเลิศในการพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งหนึ่ง และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลภูมิหลังทางสังคม และบริบทที่เกี่ยวข้องของผู้ปกครองกับความคาดหวังต่อบริการศูนย์ความเป็นเลิศในการพัฒนาเด็กปฐมวัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้ปกครองของเด็กที่มารับบริการที่ศูนย์ความเป็นเลิศในการพัฒนาเด็กปฐมวัย คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ในปีการศึกษา 2564 จำนวน 10 ห้อง ทั้งหมด 258 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้มาโดยการใช้เทคนิคการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (stratified random sampling) โดยการแบ่งเด็กเป็น 3 ระดับ คือ เด็กกลาง เด็กโต และเด็กเตรียม จากทั้งหมด 10 ห้อง แล้วทำการสุ่มตัวอย่างแบบปกติในสัดส่วนที่เท่ากันของแต่ละระดับเพื่อให้เป็นตัวแทนที่ครอบคลุมมากที่สุด จนครบตามกำหนดของขนาดกลุ่มตัวอย่าง และกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ Krejcie and Morgan[18] ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 83 คน

จริยธรรมในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผ่านการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น เลขที่ HE 642142 เมื่อวันที่ 3 สิงหาคม 2565 ผู้วิจัยทำหนังสือเพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลไปถึงผู้อำนวยการศูนย์ความเป็นเลิศการพัฒนาเด็กปฐมวัย คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์และขออนุญาตเข้าเก็บข้อมูล และได้แจ้งรายละเอียดการพิทักษ์สิทธิ์ผู้ให้ข้อมูล ผู้วิจัยให้ความสำคัญกับประเด็นทางจริยธรรมในทุกขั้นตอนของการศึกษาโดยอธิบายวัตถุประสงค์ของการวิจัยแก่ผู้ให้ข้อมูลได้มีสิทธิตัดสินใจเข้าร่วมโครงการวิจัยหรือไม่ก็ได้โดยไม่มีผลกระทบใด ๆ ข้อมูลจะถูกเก็บเป็นความลับ การเผยแพร่ข้อมูลจะเผยแพร่ข้อมูลจะเผยแพร่เป็นภาพรวม และข้อมูลจากแบบสอบถามจะถูกทำลายหลังจากเสร็จสิ้นการวิจัยภายใน 2 ปี พร้อมเปิดโอกาสให้กลุ่มตัวอย่างได้ซักถามในประเด็นที่สงสัย สอบถามความสมัครใจในการเข้าร่วมโครงการวิจัย และผู้ให้ข้อมูลสามารถขอถอนตัวจากการเข้าร่วมโครงการได้ตลอดเวลาหากต้องการและไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อผู้ปกครองและลูกหลานที่ให้ข้อมูล

เครื่องมือวิจัย

เครื่องมือวิจัยเป็นแบบสอบถามประกอบด้วย 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไปของผู้ปกครอง ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส การศึกษาสูงสุด จำนวนลูก อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว ระดับชั้นปัจจุบันของเด็กในความดูแลท่านที่เข้ารับบริการในศูนย์ความเป็นเลิศฯ และระยะเวลาที่ลูกเข้ารับบริการที่ศูนย์ความเป็นเลิศฯ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการให้บริการศูนย์ความเป็นเลิศในการพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยผู้วิจัยสร้างขึ้นจากกรอบแนวคิดมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ พ.ศ. 2562 ประกอบด้วยมาตรฐาน 3 ด้าน คือ ด้านการบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ด้านการดูแลของบุคลากร และด้านคุณภาพของเด็กปฐมวัย แบ่งออกเป็นแบบสอบถามความคาดหวังของผู้ปกครองต่อบริการศูนย์ความเป็นเลิศในการพัฒนาเด็กปฐมวัยด้านการบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย 26 ข้อ ด้านการดูแลของบุคลากร

20 ข้อ ด้านคุณภาพของเด็กปฐมวัย 31 ข้อ รวมทั้งหมด 77 ข้อ คะแนนเต็ม 385 คะแนน โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนแบบสอบถามความคาดหวังระดับคะแนนความคิดเห็นแบ่งเป็น 5 ระดับ ได้แก่ เห็นด้วยมากที่สุดให้ 5 คะแนน และเห็นด้วยน้อยที่สุดให้ 1 คะแนน

การแปลผลคะแนนความคาดหวังด้วยค่าเฉลี่ย คะแนนความคาดหวังผู้ปกครองต่อการให้บริการศูนย์ความเป็นเลิศ โดยแบ่งคะแนนออกเป็น 3 ระดับ ด้วยการหาค่าพิสัย คือค่าสูงสุดลบด้วยค่าต่ำสุด แล้วหารด้วยจำนวน 3 ช่วง ให้ความหมายคือ น้อย ปานกลาง และมากตามลำดับ[19]

การแปลผลความคาดหวังในภาพรวมและความคาดหวังรายด้าน ดังนี้

ค่าเฉลี่ยคะแนนอยู่ในช่วง 1.00-2.33 หมายถึงมีความคาดหวังน้อย

ค่าเฉลี่ยคะแนนอยู่ในช่วง 2.34-3.67 หมายถึงมีความคาดหวังปานกลาง

ค่าเฉลี่ยคะแนนอยู่ในช่วง 3.68-5.00 หมายถึงมีความคาดหวังมาก

การตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

แบบสอบถามทั้ง 2 ส่วนได้รับการตรวจสอบความตรงด้านเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วย อาจารย์พยาบาลภาควิชาการพยาบาลกุมารเวชศาสตร์ คณะพยาบาลศาสตร์ 1 ท่าน พยาบาลวิชาชีพชำนาญการพิเศษในการดูแลเด็กจากสถาบันพัฒนาอนามัยเด็กแห่งชาติ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข 1 ท่าน และครูอนุบาลศึกษา สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย 1 ท่าน นำมาหาค่าความสอดคล้องของวัตถุประสงค์และความตรงตามเนื้อหา (index of item objective congruence: IOC) มีค่าระหว่าง .67-1.00 หลังจากนั้นนำไปทดสอบหาความเที่ยงของเครื่องมือ โดยทดลองใช้กับกลุ่มผู้ปกครองที่มีสถานะภาพใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยจำนวน 30 คน วิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์ครอนบาคแอลฟา ได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามความคาดหวังรวมทั้งชุด เท่ากับ .91 และรายด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย เท่ากับ .90 ด้านการดูแลของบุคลากร เท่ากับ .92 และด้านคุณภาพของเด็กปฐมวัย เท่ากับ .91 ซึ่งผ่านเกณฑ์เครื่องมือวิจัยสำหรับเก็บข้อมูลทางด้านสุขภาพ[20]

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยขออนุญาตนัดพบกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ปกครองของเด็กปฐมวัยขณะมารอรับลูกหลานที่ศูนย์ความเป็นเลิศในการพัฒนาเด็กปฐมวัย พร้อมแนะนำตัว ชี้แจงวัตถุประสงค์การวิจัย ขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม และแจ้งรายละเอียดการพิทักษ์สิทธิ์ผู้ให้ข้อมูล หลังจากนั้นผู้วิจัยขอให้กลุ่มตัวอย่างลงนามในแบบยินยอมอาสาสมัคร ก่อนตอบแบบสอบถาม ณ บริเวณสนามรับรองผู้ปกครอง หน้าศูนย์ความเป็นเลิศในการพัฒนาเด็กปฐมวัย คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น เป็นระยะเวลาประมาณ 30-45 นาที หลังจากนั้นให้ส่งคืนแบบสอบถามแก่ทีมผู้วิจัยโดยตรง หรือสามารถนำไปหย่อนกล่องที่จัดเตรียมไว้ให้ที่บริเวณห้องโถงเอนกประสงค์ของอาคาร 3 และอาคาร 5 เพื่อให้เกิดความยืดหยุ่นกับผู้ปกครองในการเข้ารับลูกหลาน ผู้วิจัยทำการเก็บแบบสอบถามจากกล่องและตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลเป็นประจำอย่างสม่ำเสมอเพื่อป้องกันข้อมูลสูญหาย หากมีข้อผิดพลาดหรือข้อมูลตกหล่นของรายใด จะดำเนินการขออนุญาตนัดพบอีกครั้งกับกลุ่มตัวอย่างรายนั้นเพื่อเก็บรายละเอียดข้อมูลให้ครบถ้วนสมบูรณ์อีกครั้งจนครบร้อยละ 100 ทีมผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลทุกวันเว้นวันหยุดราชการในช่วงเวลา 17.00-17.30 น. ระหว่างวันที่ 1-28 ธันวาคม พ.ศ. 2565

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติดังนี้ 1) คุณลักษณะทั่วไปของผู้ปกครองที่มีลูกเข้ารับบริการ วิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2) หาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะทั่วไปของผู้ปกครองกับความคาดหวังต่อศูนย์บริการในภาพรวมและรายด้านโดยการใช้โปรแกรม SPSS เลือกสถิติสหสัมพันธ์แบบพอยน์ไบซีเรียล (point biserial correlation) เนื่องจากเป็นการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรชนิดต่อเนื่อง (continuous variable) กับตัวแปรที่แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ (dichotomous variable) ช่วยให้สามารถดูระดับความสัมพันธ์ได้[21]

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ปกครอง พบว่า เป็นเพศหญิงมากที่สุดร้อยละ 73.50 มีอายุอยู่ในช่วงไม่เกิน 34 ปีมากที่สุดร้อยละ 37.30 อายุเฉลี่ยเท่ากับ 37.60 (SD = 6.16) สถานภาพครอบครัวอยู่กันเป็นคู่มากที่สุดร้อยละ 98.80 ระดับการศึกษาปริญญาตรีมากที่สุด ร้อยละ 56.60 ประกอบอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัวมากที่สุดร้อยละ 37.40 มีรายได้ครอบครัวมากกว่า 60,000 บาทต่อเดือนมากที่สุดถึงร้อยละ 38.60 รายได้ครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือนเท่ากับ 56,072.30 บาท (SD = 22444.39)

มีลูกจำนวน 1 คนมากที่สุดร้อยละ 65.10 ลูกเข้าเรียนระดับชั้นระดับเด็กโตและเด็กเตรียมมากที่สุดเท่ากันคือ ร้อยละ 47 และระยะเวลาเข้ารับบริการส่วนใหญ่น้อยกว่า 7 เดือน มากถึงร้อยละ 50.60 มีค่าพิสัยระหว่างคลอร์ไทล์ของระยะเวลาการเข้ารับบริการเท่ากับ 10.60 เดือน (MD = 5.05) ดังตาราง 1

ตาราง 1 คุณลักษณะทั่วไปของผู้ปกครองที่มีลูกเข้ารับบริการ (N = 83)

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
หญิง	61	73.50
ชาย	22	26.50
ช่วงอายุ (M = 37.60, SD = 6.16)		
ไม่เกิน 34 ปี	31	37.30
35-39 ปี	27	32.50
40 ปีขึ้นไป	25	30.10
สถานภาพครอบครัว		
อยู่กันเป็นคู่	82	98.80
อื่น ๆ	1	1.20
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	7	8.40
ปริญญาตรี	47	56.60
สูงกว่าปริญญาตรี	29	35.00
อาชีพ		
ข้าราชการ/เจ้าหน้าที่รัฐ	19	22.90
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	31	37.40
แม่บ้าน	29	34.90
อื่น ๆ	4	4.80
รายได้		
ไม่เกิน 40,000 บาท	25	30.12
40,001-60,000 บาท	26	31.33
มากกว่า 60,000 บาท	32	38.55
จำนวนลูก		
1 คน	54	65.10
2 คน	26	31.30
3 คนขึ้นไป	3	3.60
ระดับชั้นเรียนของลูก		
เด็กโต (อายุ 1-2 ปี)	5	6.00
เด็กกลาง (อายุ 2-3 ปี)	39	47.00
เด็กเตรียม (อายุ 3-4 ปี)	39	47.00
ระยะเวลาเข้ารับบริการ: (IQR = 10.6, MD = 5.99)		
น้อยกว่า 7 เดือน	42	50.50
7-12 เดือน	16	19.30
13-18 เดือน	16	19.30
19-24 เดือน	9	10.80

2. ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะทั่วไปของผู้ปกครองที่มีลูกเข้ารับบริการกับความคาดหวังต่อการให้บริการของศูนย์ความเป็นเลิศในการพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งหนึ่ง พบว่า จำนวนลูก และระยะเวลาที่ลูกเข้ารับบริการมีความสัมพันธ์เชิงลบกับความคาดหวังของผู้ปกครองต่อต่อศูนย์ความเป็นเลิศฯ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (r_{pb} = -.307, p < .01 และ r_{pb} = -.187, p < .05) ตามลำดับ ดังตาราง 2

ตาราง 2 ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะทั่วไปของผู้ปกครองกับความคาดหวังต่อศูนย์ความเป็นเลิศฯ (N = 83)

ปัจจัย	ความคาดหวังต่อศูนย์บริการ	
	r_{bp}	sig
เพศ	.012	.911
อายุ	.036	.617
สถานภาพครอบครัว	-.096	.185
ระดับการศึกษา	.059	.412
อาชีพ	-.062	.390
รายได้	.109	.133
จำนวนลูก	-.307	.001*
ระดับชั้นเรียนของลูก	-.100	.167
ระยะเวลาที่ลูกเข้ารับบริการ	-.187	.009*

หมายเหตุ *p < .01

3. จำนวนผู้ปกครองมีความคาดหวังต่อการให้บริการศูนย์ความเป็นเลิศฯ พบว่า ผู้ปกครองมีความคาดหวังต่อด้านการบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยในระดับมาก (95.34-130 คะแนน) ร้อยละ 89.16 ด้านการดูแลของบุคลากรในระดับมาก (73.34-100 คะแนน) ร้อยละ 91.57 และด้านคุณภาพของเด็กปฐมวัยในระดับมาก (113.68-155 คะแนน) ร้อยละ 96.39 ตามตาราง 3 ดังนี้

ตาราง 3 จำนวนและร้อยละความคาดหวังผู้ปกครองต่อการให้บริการศูนย์ความเป็นเลิศฯ (N = 83)

รายการประเมิน	จำนวน	ร้อยละ
มาตรฐานด้านที่ 1: การบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย		
ความคาดหวังน้อย (26.00-60.66 คะแนน)	0	0
ความคาดหวังปานกลาง (60.67-95.33 คะแนน)	9	10.84
ความคาดหวังมาก (95.34-130.00 คะแนน)	74	89.16
มาตรฐานด้านที่ 2: การดูแลของบุคลากร		
ความคาดหวังน้อย (20.00-46.66 คะแนน)	0	0
ความคาดหวังปานกลาง (46.67-73.33 คะแนน)	7	8.43
ความคาดหวังมาก (73.34-100.00 คะแนน)	76	91.57
มาตรฐานด้านที่ 3: คุณภาพของเด็กปฐมวัย		
ความคาดหวังน้อย (31.00-72.33 คะแนน)	0	0
ความคาดหวังปานกลาง (72.34-113.67 คะแนน)	3	3.61
ความคาดหวังมาก (113.68-155.00 คะแนน)	80	96.39

4. ค่าเฉลี่ยคะแนนความคาดหวังต่อบริการศูนย์ความเป็นเลิศฯในการดูแลสุขภาพเด็กปฐมวัยพบว่า ด้านการบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแปลผลระดับมาก คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.42 (SD = .81) ด้านการดูแลบุคลากรแปลผลระดับมาก คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.51 (SD = .61) คุณภาพของเด็กปฐมวัยแปลผลระดับมาก คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.60 (SD = .56) และภาพรวมความคาดหวังของผู้ปกครองแปลผลระดับมาก คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.52 (SD = .66) ดังตาราง 4 ดังนี้

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ยคะแนนความคาดหวังผู้ปกครองต่อการให้บริการศูนย์ความเป็นเลิศฯ (N = 83)

รายการประเมิน	M	SD	ระดับความคาดหวัง
มาตรฐานด้านที่ 1: การบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย			
1. บริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างเป็นระบบ	4.57	1.41	มาก
2. การบริหารจัดการบุคลากรทุกประเภทของหน่วยงานทุกสังกัด	4.45	.67	มาก
3. การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมเพื่อความปลอดภัย	4.38	.67	มาก
4. การจัดการเพื่อส่งเสริมสุขภาพและการเรียนรู้	4.48	.66	มาก
5. การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน	4.24	.77	มาก
รวม ด้านการบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย	4.42	.81	มาก
มาตรฐานด้านที่ 2: ครู/ผู้ดูแลเด็ก และให้การดูแล จัดประสบการณ์การเรียนรู้และการเล่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย			
1. การดูแลและพัฒนาเด็กอย่างรอบด้าน	4.45	.63	มาก
2. การส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกายและดูแลสุขภาพ	4.52	.62	มาก
3. การส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา ภาษาและการสื่อสาร	4.57	.60	มาก
4. การส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ-สังคม ปลูกฝังคุณธรรมและความเป็นพลเมืองดี	4.57	.60	มาก
5. การส่งเสริมเด็กในระยะเปลี่ยนผ่านให้ปรับตัวสู่การเชื่อมต่อในขั้นถัดไป	4.43	.68	มาก
รวม ด้านการดูแลของบุคลากร	4.51	.61	มาก
มาตรฐานด้านที่ 3: คุณภาพของเด็กปฐมวัย			
1. เด็กมีการเจริญเติบโตสมวัย	4.55	.57	มาก
2. เด็กมีมีสุขนิสัยที่เหมาะสม	4.64	.53	มาก
3. เด็กมีพัฒนาการด้านการเคลื่อนไหว	4.64	.55	มาก
4. เด็กมีพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ	4.64	.55	มาก
5. เด็กมีพัฒนาการด้านสติปัญญา เรียนรู้และสร้างสรรค์	4.45	.67	มาก
6. เด็กมีพัฒนาการด้านภาษาและการสื่อสาร	4.67	.58	มาก
7. เด็กมีพัฒนาการด้านสังคม คุณธรรม มีวินัยและความเป็นพลเมืองดี	4.60	.54	มาก
รวม ด้านคุณภาพของเด็กปฐมวัย	4.60	.56	มาก
รวมทั้งหมด	4.52	.66	มาก

การอภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาพบว่าผู้ปกครองเป็นเพศหญิงร้อยละ 73.50 มีอายุโดยเฉลี่ยเท่ากับ 37.60 ปี (SD = 6.16) มีรายได้ครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือนเท่ากับ 56,072.3 บาท (SD = 22444.39) เป็นผู้ปกครองที่มีลูกจำนวน 1 คน มากถึงร้อยละ 65.10 ซึ่งลูกส่วนใหญ่อยู่ระดับชั้นเด็กกลางหรือเด็กเตรียม (อายุ 2-4 ปี) ร้อยละ 94 มีระดับความคาดหวังต่อการให้บริการของศูนย์ความเป็นเลิศในการพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งหนึ่งอยู่ในระดับมาก สามารถอภิปรายผลได้ว่า แนวโน้มที่มารดาน่าจะตั้งครรภ์แรกและครรภ์เดียวขณะอายุ 34-35 ปี ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีรายได้และระดับการศึกษาสูง จะค่อนข้างเตรียมตัวและใส่ใจรายละเอียดเกี่ยวกับการเลี้ยงดูลูกก่อนที่จะตั้งครรภ์ ดังนั้นผู้ปกครองกลุ่มนี้น่าจะมีความคาดหวังสูงต่อการได้รับการให้ลูกเข้ารับบริการที่ศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัยทั้งด้านการดูแลสุขภาพและการส่งเสริมพัฒนาการ สอดคล้องกับแนวคิดความคาดหวังต่อบทบาทของความเป็นพ่อแม่และคุณภาพของเด็ก ซึ่งเป็นเหตุผลทำให้หลายคนมีความรู้สึกวิตกกังวลต่อบทบาทความเป็นพ่อแม่และเมื่อพร้อมอาจเลยเวลาของวัยเจริญพันธุ์หรือมีลูกตอนอายุมาก ความคาดหวังที่เหมาะสมบนความสุขที่รู้สึกผ่อนคลาย การเป็นผู้ปกครองที่มีคุณภาพเหมาะสมในเชิงอายุคือ วัยผู้ใหญ่ตอนต้น (อายุระหว่าง 21-40 ปี) และเชิงการศึกษาควรจบการศึกษาระดับปริญญาตรี[22] ซึ่งปัจจุบันกลุ่มผู้ปกครองของเด็กปฐมวัยที่มีช่วงอายุมากจะมีความคาดหวังเกี่ยวกับการดูแลลูกโดยเน้นการให้ "คุณค่า" มากกว่ามองว่าเป็น "ภาระ" และจากที่เคยมองว่าการดูแลลูกคือ "ต้นทุน" เปลี่ยนมุมมองเป็น "กำไรของชีวิต"[23]

ผู้ปกครองมีความคาดหวังต่อการให้บริการศูนย์ความเป็นเลิศฯ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก (M = 4.52, SD = .66)

และในแต่ละด้านใกล้เคียงกัน เรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านคุณภาพของเด็กปฐมวัย ด้านการดูแลของบุคลากร และด้านการบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ตามลำดับ โดยทุกด้านมีค่าเฉลี่ยคะแนนความคาดหวังเรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านคุณภาพของเด็กปฐมวัย (M = 4.60, SD = .56) ด้านการดูแลของบุคลากร (M = 4.51, SD = .61) และด้านการบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย (M = 4.42, SD = .81) ตามลำดับ ความคาดของผู้ปกครองต่อด้านคุณภาพของเด็กปฐมวัยสูงที่สุด อาจเนื่องจากผู้ปกครองส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไปร้อยละ 91.60 และรายได้ของครอบครัวเฉลี่ยมากกว่า 40,000 บาทต่อเดือน มีมากถึงร้อยละ 69.60 สอดคล้องกับผลการศึกษาความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการบริหารการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียนเอกชนแห่งหนึ่ง พบว่า ระดับการศึกษาและรายได้ของผู้ปกครองมีความแตกต่างต่อความคาดหวังการบริหารการศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) โดยที่ความคาดหวังด้านคุณภาพของเด็กปฐมวัยและด้านการดูแลของบุคลากรจะมีมากกว่าด้านด้านการบริหารจัดการสถานที่[24] ทั้งนี้ความคาดหวังในด้านคุณภาพของเด็กปฐมวัย เช่น มีความสำคัญทางการเรียนรู้ทางวิชาการ กิจกรรมเพิ่มเติมนอกหลักสูตร เป็นต้น ความคาดหวังด้านการดูแลของบุคลากร เช่น ความใส่ใจของผู้ดูแลเด็ก การให้การดูแล การจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการเล่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย เป็นต้น และด้านการบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย เช่น งานด้านอาคารสถานที่ การจัดสภาพแวดล้อม เป็นต้น สอดคล้องกับการศึกษาความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนสะเดา จังหวัดสงขลา พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (M = 4.28, SD = .69) และรายด้านอยู่ในระดับมาก ซึ่งด้านที่ผู้ปกครองคาดหวังมากที่สุด ได้แก่ ด้านงานการดูแลนักเรียน (M = 4.35, SD = .66) ด้านกิจกรรมนอกหลักสูตร (M = 4.32, SD = .68) ด้านงานวิชาการ (M = 4.24, SD = .70) และด้านงานอาคารและสถานที่ (M = 4.21, SD = .71) ตามลำดับ[25] จากข้างต้นชี้ให้เห็นว่าความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการให้บริการของศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัย ด้านครูผู้สอนหรือคุณภาพของบุคลากรมีความสำคัญเป็นลำดับต้น รองลงมาเป็นการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ การเตรียมสื่อการเรียนการสอน หรือคือการเน้นคุณภาพของเด็กปฐมวัย เพื่อเป้าหมายสร้างพื้นฐานที่ดีในการส่งเสริมสุขภาพองค์รวมของเด็กปฐมวัยที่กำลังเข้าสู่วัยเรียนให้มีความเข้มแข็งทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญาที่สมบูรณ์มากขึ้น[4,26]

ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะทั่วไปของผู้ปกครองที่มีลูกเข้ารับบริการกับความคาดหวังต่อการให้บริการของศูนย์ความเป็นเลิศในการพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งหนึ่ง พบว่า 1) จำนวนลูกมีความสัมพันธ์เชิงลบกับความคาดหวังของผู้ปกครองต่อศูนย์ความเป็นเลิศในการดูแลสุขภาพและพัฒนาการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r_{pb} = -.307$, $p < .01$) อธิบายได้ว่า ผู้ปกครองที่มีจำนวนลูกน้อยคนจะมีความคาดหวังสูง ขณะที่ผู้ปกครองที่มีจำนวนลูกมากขึ้นความคาดหวังจะน้อยลง สอดคล้องกับผลการศึกษาเกี่ยวกับมุมมองของผู้ปกครองในการดูแลปัญหาสุขภาพเด็กวัยเรียนที่เข้าถึงสื่อออนไลน์ พบว่า พ่อแม่ที่มีลูก 1 คน มากถึงร้อยละ 91.67 จะให้ความสำคัญในการดูแลและป้องกันปัญหาสุขภาพมากกว่า เนื่องจากหากเกิดผลกระทบต่อปัญหาสุขภาพเด็กวัยเรียนในด้านหนึ่งแล้วมีโอกาสสูงที่จะส่งผลต่อปัญหาสุขภาพด้านอื่นตามมา[27] ซึ่งผู้ปกครองที่มีลูกจำนวนน้อยคนหรือมีลูกค่อนข้างยากจะมีความวิตกกังวล มีผลกระทบต่อสุขภาพจิต บางคนมีความรู้สึกอ่อนไหวง่าย[28] และ 2) ระยะเวลาเข้ารับบริการมีความสัมพันธ์เชิงลบกับความคาดหวังของผู้ปกครองต่อศูนย์ความเป็นเลิศในการดูแลสุขภาพและพัฒนาการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r_{pb} = -.187$, $p < .01$) อธิบายได้ว่า ผู้ปกครองที่มีช่วงเวลาให้ลูกเข้ารับบริการเป็นระยะเวลายาวกว่า จะเป็นเด็กปฐมวัยที่ใช้เวลาน้อยในการทำความคุ้นเคยกับกิจกรรมการดูแลจากบุคลากรและให้มีพัฒนาการที่ดีขึ้น ส่งผลให้ผู้ปกครองมีความคาดหวังมากกว่า ขณะผู้ปกครองที่มีช่วงเวลาให้ลูกเข้ารับบริการเป็นระยะเวลาสั้นกว่า จะเป็นเด็กปฐมวัยที่ใช้เวลามากในการทำความคุ้นเคยกับกิจกรรมการดูแลจากบุคลากรและให้มีพัฒนาการที่ดีขึ้น ส่งผลให้ผู้ปกครองมีความคาดหวังน้อยกว่า สอดคล้องกับการศึกษาสถานการณ์พัฒนาการเด็กปฐมวัยไทย กรณีศึกษาศูนย์อนามัยที่ 5 พ.ศ. 2564 พบว่า การที่เด็กปฐมวัยจะมีพัฒนาการที่เร็วหรือช้า ปัจจัยที่มีอิทธิพลมากที่สุดคือ ปัจจัยด้านมารดา ได้แก่ การให้กินนมแม่ การเล่านิทานหรืออ่านหนังสือให้ฟัง และการมีเวลาเอาใจใส่มาก พบว่าส่วนมากเป็นกลุ่มผู้ปกครองที่มีลูกคนแรกหรือเป็นลูกคนเดียว[29] ซึ่งหมายถึงผู้ปกครองกลุ่มนี้จะมีความอ่อนไหว ความใส่ใจ และความคาดหวังสูงต่อผลลัพธ์ในการดูแลลูก[30]

ข้อจำกัดของการศึกษา

1. การศึกษาอยู่ในช่วงของมาตรการรักษาระยะห่างทางสังคมจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ผู้ปกครองบางคนมีข้อจำกัดในการนำเด็กปฐมวัยมาเข้ารับบริการซึ่งไม่

ได้ปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง อาจส่งผลต่อการตอบแบบสอบถามและผลการวิจัยที่ไม่เป็นปกติ ผลการศึกษาที่ได้อาจมีข้อจำกัดในการนำไปใช้ในสถานการณ์อื่น

2. ผลการศึกษานี้ เป็นเพียงความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการให้บริการของศูนย์ความเป็นเลิศในการพัฒนาเด็กปฐมวัยเท่านั้น ผลการวิจัยอาจไม่ได้ครอบคลุมไปยังความคาดหวังของผู้ปกครองที่เข้ารับบริการที่ศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งอื่น ๆ ซึ่งมีสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกัน

สรุป

ความคาดหวังของผู้ปกครองทั้งภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ผู้ปกครองมีความคาดหวังด้านคุณภาพของเด็กปฐมวัยสูงสุด ปัจจัยคุณลักษณะทั่วไปของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์กับความคาดหวังต่อการให้บริการของศูนย์ความเป็นเลิศในการพัฒนาเด็กปฐมวัย ได้แก่ จำนวนลูก และระยะเวลาที่ลูกเข้ารับบริการ

ข้อเสนอแนะและการนำไปใช้

1. จากผลการศึกษาที่ได้ความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการให้บริการของศูนย์ความเป็นเลิศในการพัฒนาเด็กปฐมวัยมีคะแนนเฉลี่ยระดับมาก โดยเฉพาะด้านคุณภาพของเด็กปฐมวัยมีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด ดังนั้นการให้บริการของศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัยทั่วไปควรนำความคาดหวังของผู้ปกครองมาเป็นส่วนหนึ่งในการพิจารณาวางแผนการให้บริการเพื่อพัฒนาคุณภาพการบริการทั้งด้านการดูแลสุขภาพและพัฒนาการให้ดียิ่งขึ้น

2. ควรศึกษาการได้รับบริการของผู้ปกครองในการดูแลสุขภาพเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัย หรือเปรียบเทียบความคาดหวังกับการได้รับบริการจริงเพื่อนำผลไปใช้งานต่อไป

3. ควรศึกษาปัจจัยคุณลักษณะทั่วไปของผู้ปกครองที่มีอิทธิพลต่อความคาดหวังในการรับบริการของศูนย์ความเป็นเลิศในการพัฒนาเด็กปฐมวัย

4. ผลวิจัยที่ได้ สามารถนำไปใช้ในการพิจารณาการให้บริการของศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัยทั่วไป เพื่อปรับปรุงการดูแลสุขภาพและส่งเสริมพัฒนาการของเด็กให้ตรงตามความคาดหวังของผู้ปกครอง

การมีส่วนร่วมในการเขียนบทความ

ผู้วิจัยตามรายชื่อทุกคนมีส่วนร่วมในการช่วยกันทำหน้าที่ในแต่ละขั้นตอน เริ่มตั้งแต่พัฒนาหัวข้อ ทบทวนวรรณกรรม ติดต่อประสานงาน เก็บข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล และเขียนบทความวิชาการรวมทั้งแก้ไขให้สามารถตีพิมพ์ได้

การมีผลประโยชน์ทับซ้อน

ไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อนกับบุคคลหรือกับหน่วยงานอื่นใด

แหล่งทุนสนับสนุน

งานวิจัยนี้ได้รับการสนับทุนวิจัยจากคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ตามหนังสือสัญญารับเงินกองทุนวิจัย นวัตกรรม และบริการวิชาการ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ลงวันที่ 2 เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2565

กิตติกรรมประกาศ

คณะผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้ปกครองของเด็กที่ที่มารับบริการที่ศูนย์ความเป็นเลิศในการพัฒนาเด็กปฐมวัย คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ประจำปีการศึกษา 2564 สำหรับความร่วมมือในการเข้าร่วมโครงการให้ข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณผู้บริหาร คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่นที่ให้การสนับสนุนทุนในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

1. Ministry of Education. Early childhood care and education [Internet]. Bangkok: Office of the Education Council; 2013 [cited 2023 May 1]. Available from: http://backoffice.onec.go.th/uploads/Book/1233-file.pdf
2. Booncherdchu SL. Learning experience management for enhancing citizenship in early childhood. CUEDUJ. 2017; 45(2): 254-67. Thai.
3. Villarejo-Rodríguez MG, Rodríguez-Martín B. A qualitative study of parents' conceptualizations on fever in children aged 0 to 12 years. Int J Environ Res Public Health. 2019; 16(16): 1-11. doi: 10.3390/ijerph16162959.
4. Wonginchan A, Tangpukdee J, Wonginchan S, et al. Association of online media use and holistic health problems of school-aged children in Thailand 4.0 era. Songklanagarind J Nurs. 2022; 42(1): 61-72. Thai.
5. Office of the Education Council. Early childhood development policies and strategies (0-5 years) long-term period 2007-2016 [Internet]. Bangkok: Ministry of Education. 2007 [cited 2023 Apr 11]. Available from: http://www.onec.go.th/th.php/page/category/CAT0001078
6. Ministry of Education. Early childhood development Act 2019 [Internet]. Bangkok: Ministry of Education. 2019 [cited 2024 Mar 18]. Available from: https://www.moe.go.th/backend/wp-content/uploads/2020/10/1
7. Office of the National Education Commission. Educational standards for external quality assessment basic education. Bangkok: Office of the Education Council; 2002. Thai.
8. Wonginchan A, Thongpluew V. Case management to prevent COVID-19 in pre-school children: Case study of The Early

Childhood Development Excellent Center, Faculty of Nursing, Khon Kaen University. Journal of Nursing Science & Health. 2022; 45(2): 6-19. Thai.

9. Wonginchan A, Tangpukdee J, Phongam P, et al. System concept: How to prevent choosy eating (picky eating) in early childhood children. Journal of Nursing Science & Health. 2021; 44(3): 84-97. Thai.
10. Vroom V, Porter L, Lawler E. Expectancy theories. In: Miner JB, editor. Organizational behavior I: Essential theories of motivation and leadership. 1 st ed. New York: Routledge; 2005. doi: 10.4324/9781315702018.
11. Sueram K, Wonginchan A, Mackawan C. Perceptions of undesirable behaviors and the strategies which the caregivers used for dealing with undesirable behaviors among preschoolers in a Child Development Center in Khon Kaen. Journal of Nursing Science & Health. 2015; 38(4): 68-80. Thai.
12. Räty H, Kasanen K. A seven-year follow-up study on parents' expectations of their children's further education. Journal of Applied Social Psychology. 2010; 40(11): 2711-35.
13. Sundaur AH, Rustina Y. The correlation between caregivers' characteristics and emotional development of pre-school children in Depok, Indonesia. Compr Child Adolesc Nurs. 2019; 42(Suppl 1): 245-51. doi: 10.1080/24694193.2019.1594456.
14. Kamngern B. The current conditions and expectations of parents towards early childhood education management of Child Care Centers under Bang Sai Local Administration Organization, Bang Sai District, Phranakhon Si Ayutthaya Province. ARU Research Journal. 2015; 2(2): 1-8. Thai.
15. Upala P, Jutiphon A, Chanchum S. Parents' expectation on administration standard of Child Development Center in Nopphitam Administration Organizations Nakhon Si Thammarat Province. Narkbhut NSTRU. 2017; 9(1): 65-74. Thai.
16. Parasuraman AP, Zeithaml VA, Berry LL. A conceptual model of service quality and its implications for future research. Journal of Marketing. 1985; 49: 41-50. doi: 10.2307/1251430.
17. Ying L-Y, Wu LH, Loke AY. The experience of Chinese couples undergoing in vitro fertilization treatment: Perception of the treatment process and partner support. PLoS One. 2015; 10(10): e0139691. doi: 10.1371/journal.pone.0139691.
18. Krejcie RV, Morgan DW. Determining sample size for research activities. Eucational and Phychological Measurement 1970; 30(3): 607-10. doi: 10.1177/001316447003000308.
19. McDonald A, Holttum S, Drey NSJ. Primary-school-based art therapy: Exploratory study of changes in children's social, emotional and mental health. Int J Art Ther Inscape. 2019; 24(3): 125-38. doi: 10.1080/17454832.2019.1634115.
20. Wonginchan A, Tangpukdee J, Wonginchan S, et al. Development of an instrument for measuring health problem levels of school-aged children who have access to online media in the Thailand 4.0: IMHP-SaC. Journal of Nursing Science & Health. 2022; 45(1): 99-111. Thai.
21. Angsuchoti S, Vijitwannna S, Pinyopanuwat R. Analysis statistics for social and behavior science: Techniqe for LISREL program. Bangkok: Charoendi Mankhong Kanphim. 2014. Thai.
22. Benjaponpitak A. Few Thai children are born: Trend of having children late. [Internet]. Bangkok: ThaiHealth Official; 2022 [cited 2024 Feb 1]. Available from: https://www.thaihealth.or.th/?p=233694
23. Phuangprayong K. Major concept and theory in the study of fertility and desire for children in the era of low fertility: Essence and synthesis. JSSH. 2019; 45(1): 77-118. Thai.
24. Buathippawan P. The expectation of parent on the educational administration of private kinderkarten schools under Prathumthani Primary Educational Service Office Area 2 [master's thesis]. [Pathum Thani]. Rangsit University; 2013. 168 p. Thai.
25. Bunthep R. Parents' expectation of educational management of Sadao Khanchaikamplanon Anusorn School, Sadao District, Songkhla Province. [master's thesis]. [Songkhla]: Hatyai University. 78 p. 2018. Thai.
26. Hilário JS, Henrique NC, Santos JS, et al. Child development and home visits in early childhood: Concept map. Acta Paul Enferm. 2022; 35: eAPE003652.
27. Wonginchan A, Tangpukdee J, Wonginchan S, et al. Health problems of school-aged children that access to online media: The perspective of working-age parents in Thailand 4.0 Era. Nursing J. 2021; 48(4): 187-201. Thai.
28. Miadthaisong O, Roomruangwong C, Rungruxsirivorn T. Self-esteem and associated factors among Thai female patients at Infertility Clinic, King Chulalongkorn Memorial Hospital. Chula Med J. 2016; 60(4): 413-24. Thai.
29. Phongphetdit B, Authawee B. Early childhood development in Thailand in 2021: Public Health Region 5. NJPH. 2023; 33(1): 103-17. Thai.
30. Pangzup S, Ratinthorn A, Kasak R, et al. The Experience of Women with Infertility: A Synthesis of Qualitative Study. NURS SCI J THAIL. 2021; 39(3): 1-16. Thai.